

ELŐFIZETÉS

ELŐFIZETÉS:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

ADÓK:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

ÁRÁNYOSÍTÁS:
A hirdetésérték 1000 forintot meghaladja, az ár 20%.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 337.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József-kőherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1914.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szerda, december 16.

Raibrot—Pietrkov vonalon visszavonul az ellenség. (Harmíncegyszeres orosz fogoly.)

BUDAPEST. (Hivatalos.) Nyugatgaliciai hadseregeink offenzívája az ellenséget visszavonulásra kényszerítette és az oroszok arcvonalát Dél-Lengyelországban is meggingatta. Tegnap Jaslo-Raibrot vonalába jutottak. Üldözés közben, valamint az utolsó csatában az eddigi jelentések szerint 31,000 oroszot fogtunk el. Ma hírek érkeztek, hogy az ellenség Raibrot—Miepolnice—Volbron—Novoradomazsk—Pietrkov egész vonalán visszavonuló mozdulatokat tett.

Erdős-Kárpátokban ellenséges erőknek a Latorca völgyében való előrenyomulása ellen megfelelő intézkedéseket tettünk.

Höfer, vezérőrnagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Belgrádot kiűritették.

BUDAPEST. A déli hadiszinterről hivatalosan jelentik: Jobbszárnyunk szükségessé vált visszavonása által teremtett hadműveleti helyzetben ajánlatosnak látszott egyelőre Belgrádot is feladni. A várost harc nélkül kiűritették. A csapatok a kiállott fátalmaktól és harcoktól ugyan szenvedtek, azonban a legjobbszellemtől vannak áthatva.

A lengyelországi harcok.

BERLIN. A nagy főhadiszállásról jelentik: Keletporoszországból nincs semmi hír.

Soldautól Mlavan át Ciechonow irányában előrenyomult német hadoszlop tulerős ellenséggel szemben állásait ismét elfoglalja.

Orosz-Lengyelországban nem történt semmi jelentősebb dolog. Kedvezőtlen időjárás befolyásolja intézkedéseinket. Legfőbb hadvezetőség.

Visszavert francia támadások.

Berlin december 15. Nagy főhadiszállás jelenti: Franciák tegnap több ponton eredménytelenül támadtak. Yperntől délre állásaink ellen intézett támadásuk összeomlott, miközben nagy veszteségeket szenvedtek.

Zuypestől északnyugatra levő területeiről ellenünk intézett éleses előretörést épügy, mint a Verduntól északra és Ornestől északkeletre ellenünk intézett ellenséges támadást, ellenségnek súlyos veszteségeket okozva vertünk vissza.

Ailly—Apremont környékén Saint Mihieltől délre franciák négyszer intéztek rohamot állásaink ellen, de támadásaik megfúsultak. Ép oly kevésbé sikerült Flyrey irányából (Toul-tól északra) ellenségnek ellenünk intézett új előretörése.

Vogezekben harcok még folynak, Sennheimtől nyugatra fekvő Steinbach talu visszahódítása alkalmával 300 franciát elfogtunk. Legtöbb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Belgrád.

Arad, december 15.

Felnőttünk vagyunk, komolyak és józanok. Nincs szükségünk arra, hogy egymás hitegetésére, biztatására vidám arcot vágjunk a belső szomorúságunkhoz. Nem szorultunk arra az olcsó vigasztalásra, hogy jelentéktelen semmiségnek nevezzünk valamit, a miről tudjuk, hogy nem az.

Nem lehet, nem is kell leplezni a borus hangulatot, a mely Belgrád kiűritésének hivatalos helyről jött híre fogadta. Sokkal rövidebb ideje van az örömmek, a melyet Belgrád megszállása keltett, hogy sem annak visszazárása rosszul ne esnék. E mellett pedig a szerb főváros kiűritése, mint a Valjevótól megindult visszavonulás betetőzése: kétségtelenné teszi, hogy a szerb hadsereg, ha átmenően is, fölénybe jutott és ezt a fölényt déli hadseregeinknek eddig nem sikerült kiegyenlíteni.

A kedvezőtlen hírek talajában buján nő a pesszimizmus, ez pedig könnyen hajlik arra, hogy hibákat keressen az események mögött. Nemcsak igazságtalan és hála híján levő lenne ezeket követni, de indokolatlan is. Az, hogy a bekövetkezett fordulat lehetőségét az első pillanatra nem tudjuk fölfogni, — annak következménye, hogy a szerbek erejét, harckészségét és segélyforrásait nem ismertük eléggé. A mi hadseregeinknek csak egy része küzd a déli harctéren, a nagyobb rész északon, Nyugat-Galiciában és Orosz-Lengyelországban, részben önállóan, részben német szövetségesünkkel folytatja sikeres harcait s emellett a Kárpátokon betakarodó oroszok ellen védi határainkat. A déli harctéren levő hadtesteinkkel szemben, a melyek a terepviszonyok leirhatatlan nehézségeivel kénytelenek küzdeni,

a szerbek minden erejüket mozgósították. Hadseregükben a tizenhét éves korosztályok állanak egy sorban ötven ötvenkét éves katonákkal. Elszántságukat növeli, hogy az élet-hálharóot küzdik meg. Kétségtelenné vált, hogy az entente-hatalmak részéről municióban és egyebekben számottevő segítséget kaptak. Nem kellett tehát semminő taktikai hibának lenni ahhoz, hogy csapataink tulerővel kerüljenek szembe és hogy az összeütközés helyett, amelyre a körülmények nem látszottak alkalmasnak, a visszavonulást válasszunk. Ha Belgrádnak örültünk is, — annyit nem ért meg nekünk, hogy a megtartásáért áldozatokat hozzunk.

Higgadtan ítélve az eseményeket, ez a visszavonulás ép úgy nem jelenti a szerbek teljes sikerét, mint a hogy mi sem képzeltük a szerb hadjárat befejeztét Valjevó és Belgrád megszállásában. Az ilyen eltolódások, megszállások és kiűritések a mai háborukban gyakran váltják föl egymást addig, a míg a végső cél: az ellenfél teljes kimerülése — be nem következik. Józan számítással pedig ezt az eredményt magunkhoz közelebb állónak kell tekintenünk. Ha a szerbeknek sikerült egy helyen koncentrált erejüket ellenünk vetni és ha ennek hatása alatt teret nyertek: új támadásunk elveszi ennek is az értékét. Szizifuszinek látszik a munka, a melyet katonáink verejtékezve és vérére a szerb földön végeznek: de végül is teljes eredményhez fognak vezetni.

És ez nem a nyugtalanságunk narkotizálására való hitegetés, biztatás, hanem a valóságból merített, alapos meggyőződés. Most már nem kicsinyeljük le Szerbiának meglevő

Majd holnap!

Románia nem russzofil

(A osernovici alpolgármester bukaresti utja. — A román semlegesség célja.)

Az Aradi Közlöny tudósításai.

Arad, december 14.

Románia és a monarchiához való viszonyáról rendkívül érdekes nyilatkozatot tett egy újságíró előtt Popovici Dori dr., az ismert költő, Osernowicz alpolgármestere.

Popovici dr. nemrég Bukarestben időzött, ahol alkalma volt az összes román pártok vezető főtisztségviselőivel érintkezésbe lépni s megfigyelni azokat a mozgalmakat, amelyekkel legutóbb annyit foglalkozott a sajtó. Tapasztalatairól és megfigyeléseiről a következőket mondta Popovici dr.:

— Elsősorban ki kell jelentenem, hogy a bukaresti bulvársajtó egyáltalán nem tükrözi vissza a mértékadó körök hangulatát, sem a felelős politikusok nézeteit. Az a tény, hogy a román sajtó a legmesszebbmenő szabadságnak örvend s hogy cenzura nem gyakorol befolyást a publicisztikai működésre, magával hozza, hogy az ottani sajtó nem viseli magán a felelősségtudatnak azt a mértékét, amelyhez különben más országok hírlapjainál hozzá vagyunk szokva. Mindegyik lap saját véleményét hangoztatja, anélkül, hogy igényt tarthatna kompetenciára. Ehhez járul még az a körülmény, hogy a bukaresti sajtó egy része könnyen hajlik idegen befolyásra, különösen anyagi szempontból.

Az ország felelős faktora, különösen pedig a kormány egyáltalán nem befolyásoltatják magukat a sajtó által, amely így nem is képviseli az ő véleményüket. A kormány ebben ügyes és céltudatos taktikát folytat: teljes akciószabadságot ad a russzofil sajtónak, de saját célját azáltal mit sem törődve szokatlan energiával követi. Az a véleményem, hogy Románia hivatalos köréi semmi esetre sem hármasszövetség, vagy monarchia ellenesek. Ez azonban még sem készíti a kormányt arra, hogy a sajtó agitatorius működése ellen fellépjen. Egy lap a következő kijelentést tette, anélkül, hogy bántódása lett volna: „A király hallgat, de mi majd beszédre kényszerítjük, vagy arra, hogy ezt a hallgatást soha többé ne törje meg.” Ez a „szörnyű” tényeztetés azonban sehol semmi emóciót nem keltett.

A mi a román néptömeget illeti, tapasztalatom szerint nincs inficiálva a politikai mozgalmakból. A nép a legkevésbé sem törődik a politikával, szereti hazáját, művelti földjét s mindig csak azt fogja tenni, amit királya parancsol. Tisztán hazudnak tehát azok, akik azt hirsztelik, hogy a román nép russzofil. Ugyanezt mondhatom az intelligencia azon köréről, amelyben van felelősségérzés s amelynek nézetei fontos kérdések eldöntésénél latba esnek. Ismételtelen konstatált tény, hogy ezek a körök az utazéli politikával minden közöséget megtagadnak s ép a legutóbbi időben nagyon rezelvántan viselkednek. Ez áll különösen Jorga egyetemi tanárról, aki egyike a legkiválóbb személyiségeknek s akinek szava mértékadó körökben erősen latba esik. Jorga professzor jellegzetesen épen most nagyon rezervált. Ezek a körök, ép úgy, mint a nép a legnagyobb bizalommal viseltetnek a kormány iránt, amelynek minden lépését helyben hagyják.

A román semlegesség szigorú megőrzése nézetem szerint a krízisben azért öltött ily állandó jelleget, mert a vezető körök nézete szerint Románia csak akkor használhatja fel fegyveres hatalmát, ha arra a meggyőződésre jut, hogy beavatkozása biztos sikert hoz számára. Ha azonban erre kerülne a sor, akkor

döntő lesz az a momentum, hogy csak a hármasszövetséghez való csatlakozással harithatja el magát Románia a szláv előzárás veszélyét. Romániának nem szabad szem elől tévesztetni, hogy a magyarországi románok nemzeti és politikai existenciáját illetőleg Tisza István gróf megfelelő garanciákat nyújtott, ezzel szemben azonban ép oly szomorú, mint valóság, hogy Beszarabia románjait a szlávok s a más teljes értelmében megsemmisítették. Ha tehát Romániát a territoriális és nemzeti gyarapodás gondolata vezeti, akkor elsősorban arra kell gondolnia, hogy Beszarabia három millió románját a végleges nemzeti pusztulástól megmentse.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Szerda: Márkus Emma felléptével Kaméliás hölgy.

Csütörtök: Márkus Emma felléptével A boszorkány. A.

Péntek: Márkus Emma felléptével A vasgyáros.

Sombat: Kállai Jolán felléptével Nemtudomka.

Vasárnap: Kállai Jolán felléptével Tót leány.

Mikszáth-Almanach 1915-re.

Mikszáth-Almanach az 1915. évre. Szerkesztéi Herczeg Ferenc. Egyetemes Regénytár. XXXI. évfolyam 1—2 kötet. Singer és Wolfner kiadása. Ára díszkötésben 2 korona.

Ki keres most oly kepet, a mely osendéletet ábrázol? Ki kíváncsi oly szerelmi történetre, a melyben az idill arany felhője uszik? A háboru dübörgése kikapcsolta érdeklődésünkkel, legalább egy időre, az effajta munkákat. A kirakatokban, a hol máskor új regények és novellák kötetek versengve ajánlják magukat a közönségnek, térképek függnek. S a mi újdonságra rávilágít a könyvesbolt villanyfénye, jőformán kizárólag a népek fegyveres márkázásával függ össze.

Az írók és kiadók sok új terve, az ideig karácsonyra, bennmaradt az asztalfiókban. Egy könyv azonban kivétel. E könyv a „Mikszáth-Almanach”, a melynek szerkesztői örökségét Herczeg Ferenc vette át s a melynek megjelenését nem gátolhatta az, hogy újságainkban ma Hófer vezérőrnagy jelentéseit olvassuk legelőször.

Singer és Wolfner az idén is kiadta a Mikszáth-Almanachot, mert e könyv sokkal több, mint egy új kötet a karácsonyi könyvpiacon. Elmaradásával nemcsak az eddigi Almanach kötetek folytonossága csonkult volna meg, hanem a közönség asztaláról is hiányzott volna egy mindig várvárt irodalmi eseménysége. A Mikszáth-Almanach immár tradíció.

Elég kiejteni nevét s az olvasók népes táborát tudja, hogy jelenti a jó ízlést, a válogatott eszközökkel dolgozó magyar novellairodalom pompás osokrát. Ahova posta útján eljut a magyar betű, ott megtaláljuk a piros kötetű Mikszáth-Almanachot is. S a hol a kézbesítő leteszi a formás könyvet, ott a magyar mesélőkönyv színe és illata tölti meg a levegőt. Mint mindig, az 1915-re szóló Almanachnak is főtét gondolat készült össze a tartalma. Vaskos teste belletristiánk színe-javának elbeszéléseit fűzi egybe. A szerkesztő Herczeg Ferenc két művészi irással szerepel az Almanachban. Egy drámai erejű „Öt órák” című elbeszéléssel s a naptári rész után következő „Előszó”-val, a mely — mint annak idején Mikszáth alatt — az ő mondanivalói révén is valósággal irodalmi esemény. Mellette a következő novellák termékeiből kötött az új Almanach dúzát: Balla Ignác, Bárony István, Bónyi Adorján, Erdősi Dezső, Farkas Pál, Herczeg Ferenc, Krúdy Gyula, Lőrinczy György, Lovik Károly, Malonyay Dezső, Móricz Zsigmond, Pekár Gyula, Scossa Dezső, Szomaházy István, Somlay Károly, Szikra, Samrecsányi Béla.

A Mikszáth-Almanach Singer és Wolfner (Budapest, VI. Andrassy-ut 16) kiadásában jelenik meg. Ára 2 korona.

Társa rovatainkban Herczeg Ferenc pompás előszavát közöljük.

* P. Márkus Emma, ki tegnap este érkezett városunkba, ma, szerdán kezd meg fellépését a Kaméliás hölgy cimpzerepében. A művésznő jelenlegi aradi fellépései a legkiválóbb szerepei képesek, amelyeket Aradon már játszta bár, de mindenkor tölt házakat vonzottak. Holnap a Boszorkány és pénteken a Vasgyáros főszerepeit játssza el. — Kállai Jolán, jelenleg a váradi színház primadonnája, amióta Aradról eltávozott, minden idényben szívesen jön egy-egy fellépésre. Kállai Jolán jelenleg három fellépésre jön. Szombaton Nemtudomka Micijét, vasárnap Tót leányt és hétfőn Varázskeringőt játssza. — Vasárnap délután Napsugár kisasszony.

* Hangverseny a Vörös Kereszt javára. Dr. Messerné Löwy Rózi december hónap végén az aradi Vörös Kereszt Egyesület javára hangversenyt tart Aradon a Fehér Kereszt szálló nagytermében. Az érdekesnek ígérkező művészi estélyen, amelynek pontos dátuma még nincs meghatározva, részt fog venni a híres bécsi Fitzner kvartett is.

* A fehér kísértet. (Új műsor az Apollóban.) A válságos napokban, a mikor az idegek a végsőkig vannak feszítve, mindegyikünknek jól esik egy-egy órai szórakozás s erre most legalkalmasabb az Apolló-színház, a mely szerdán is változatosságban gazdag új műsort mutat be. A szerdai műsoron is szerepelnek háborus aktualitások. Az Arkonai-erődben folyó gigantikus küzdelemnek rendkívül érdekes részleteit látjuk magunk előtt. A harctéri fölvételeken kívül más érdekfeszítő, nívós képekkel áll az Apolló új műsora. A fehér kísértet címen egy rendkívül idegizgató detektívdráma kerül vetítésre. Nem a tucat-detektív-képek közé tartozik „A fehér kísértet”, hanem minden részletében eredeti s meglepő. Felette izgalmas hajszák vonulnak el szemünk előtt vonaton, autókban és lóháton. A kép kiállítására pazar művészettel van megalkotva.

* Gertrud asszony. (Hansi Niese az Urániában.) Hansi Niese a bécsiek legkedveltebb művésznője hosszú ideig nem akart filmet játszani. Különféle szebbnél-szebb drámákat ajánlottak fel neki, míg végre ennek a filmnek szívesét a maga egyéniségének megfelelőnek találta és pompás alakítást produkál benne. Egy asszonyt kell benne játszania, akit férje elhagy egy orfeuménekessé kedvéért, egy tiszt polgári asszonyt, aki a maga egyszerű szelidségével próbálja visszahódítani férjét, könyörög érte a csábítóknak, végül pedig kijátssza utolsó kártyáját: mint művésznő akarja az elvesztettét visszaszerezni. Tehetsége és ügyessége nagy sikert biztosít neki, rövid idő múlva egy nagy bécsi színház hívja meg vendég szereplésre, férje az előadást végignézi, meglepetten ismeri fel feleségét és bocsánatát kéri. Ő

* „A társadalom férgei”, szenzációs társadalmi dráma, legközelebb az Urániában. Ő

Az Aradi Közlöny díszes naptárát minden negyedéves előfizető, amennyiben előfizetési hátralékban nincs, — az esetben is, ha az előfizetést havonként újítja meg, mint minden évben, az idén is — ajándékkal kapja. Minden új előfizető, aki december 1-én negyedévi előfizetéssel belevett az előfizetők sorába, ajándékkal ingyen és bérmentve kapja az Aradi Közlöny Nagy Képes Naptárát az 1915. évre. Kérjük azokat a t. c. előfizetőinket, akiknek előfizetési tartozásuk van, azt idejekorán rendezzék, hogy a naptárt fennakadás nélkül megküldhessük.

Galicia főlzabadul az oroszoktól.

(Przemysl fölmentése készül. — A krakói és neusandeci harcok jelentősége. — Az oroszok lengyelországi vereségei. — Nincs nagy táteleka az orosz seregeknek. — Az északi államok állásfoglalása.)

Magyar tudósítás.

Budapest—Bécs, december 15.

Przemysl alá fölmentő sereg indult?

Pétervár. A Russkoje Szlovoban Mihajlowszky, az ismert orosz katonai szakértő írja: Az orosz főhadiszálláson azt hiszik, hogy Przemysl alá fölmentő sereg indult el.

Budapest. Észak-Magyarország egyik községében, nem messze Sátoraljaújhegytől egy katonai aviatikusok szállt le, a Li Przemyslből indult utnak. A gép erős viharba jutott, a mely ide sodorta. Az aviatikus tiszt a következő kijelentést tette:

— Przemysl ép oly erősen és sértetlenül áll, mint az ostrom első napján. Védőserege állandóan előretolt állásban van és naponta a legényesebb eredménnyel támad. Nem vesztett el egyetlenegy fegyvert és egy talpalatnyi földet sem. A katonák jókedvűek, a helyzetet romantikusan fogják fel. Egyetlen gondjuk a legválszósabb tréfa-csúszása. Először bőven van, még az orosz foglyoknak is jut beláthatatlan időre. A város kiéheztetése lehetetlen. A vezérek meggyőződése az, hogy a vár bevehető.

Sikereink Krakónál, Neu-Sandecnél.

MILANO. A Corriere della Sera tudósítója jelenti: Neu-Sandec visszavétele jelentékeny sikere a monarchia csapatainak, amelyek ennek folytán a Dunajec mindkét partján szorongathatják az oroszokat.

Bécs. Az oroszokat Krakótól északra, keletre és délre negyven kilométerre visszavertük. A Krakó körüli harcokban Miklós cár háziere is megsemmisült.

Az oroszok haditerve Krakó ellen.

Berlin, december 15. Rotterdamból jelentik a Deutsche Tageszeitungnak: Az „Amsterdamer Handelsblad” tudni véli, hogy az orosz hadvezetéség milyen haditervet dolgozott ki. E szerint az orosz sereg főcsője egyelőre az orosz-ukrán hadsereg megsemmisítésére, hogy Krakó meghódítása után két és felmilió emberrel Felső-Sziléziába betörjön és elvágja Mladenburg seregének visszavonulási útját.

Az amsterdami újság ehhez a tervhez a következőket jegyzi meg:

A terv mindenesetre értendő ha két ellenfél között kell küzdeni, akkor mindig a leggyorsabb, ha elbb az egyiket, azután a másikat legyőzzük „metszünk le”. Csak az a hiba, hogy a terv koncepciót bizonyos körülmények gátolják és pedig az, hogy az oroszok mindenütt, ahol eddig támadtak, vérszével voltak és hogy ezáltal inkább a seregségos német osztrak-magyar csapatok támadása, mint az oroszok a defenzívára kényszerültek és a védekezés se igen nagy sikerrel. Egyelőre tehát az a szerény cél, hogy „egy öre” osztrak-magyar sereget a „nagy szomszéd”, nagyon kevés kiátással kezegetni a sikerre.

Bécs, december 15. A „Neue Freie Presse” haditudósítója jelenti: Az oroszokat Nyugat-

Galiciaiban két oldalról fogtuk meg. Csapatunk a Kárpátokban a hó és fagy ell nére, gyors menetelésben mannek előre. Sok a fogoly, melyből kétezret már tovább szállítottak. Lovasságunk több kárpáti szorost foglalt el és az ellenség nyomában van.

Róma, december 15. Az osztrak-magyar nagykövetség a következő jelentést tette közzé: A kelet-galiciai harcok hevesége növekedett, csapatunk egy nyugati felé irányuló támadással kiűzték az ellenséget a topesice-vielieskai pozíciókból. Támadásaink egyre folytatódnak és mind hevesebbnek lesznek. Foglyaink számát még nem lehetett egészen pontosan megállapítani. Lengyelországban a megújított orosz támadások Petrikautól délre mindenhol vissza lettek verve. A Kárpátokból újabb fontos jelenteni való nincse.

A német hadmozdulatok gyorsasága.

ROTTERDAM. A Daily Mail pétervári tudósítója jelenti: A németek bámulatos mozgékonyssággal hajtkák végrehajtásukat. Ez a mozgékonysság nemcsak vasutjaikon, hanem nagymennyiségű automobilaikon is alapszik. Egy lengyelországi kis városban nemrég a németek összevontak háromezer autóbilt és ezeken szállítottak el harmincezer embert, akiket a front egyik fontos pontján nagy meglepetést keltve vezettek harcba. Ahol az utak rosszabbak, a németek új utakat is csinálnak, kö hányában fagerendákkal.

Berlin, december 15. Kopenhágból jelentik: A Daily Chronicle jelenti Pétervárról: Most már világos, hogy a németek hadseregük legnagyobb részét az Oroszország elleni küzdelemre összpontosították és a nyugati harcokban csak keveset a csapatokat hagyták, a melyek feltétlenül szükségesek ahhoz, hogy a már elfoglalt pozíciókat a szövetségesekkel szemben megvédjék.

Nagy csapatokat szállítottak északra Franciaországba és Flandriába. Lengyelországba és Danzigba, valamint Szászországból szintén toborított és megerősített csapatok a Lengyelországon kődő német seregek. Milyen így a németek egész harcveronaukat megerősítették, energikus és gyorsan előre. Orosz Lengyelországban, különösen a lodzi és a petrikauti fronton. Lodz városának rejtetes bevétele mellett végig szenvednie, palántról-palántra csapatok az ellenséges géppárok. A német támadás oly hirtelen történt, hogy a lakosság már el sem menekülhetett és nagymennyiségű muacsi, melyet Varsóból kődtek, már nem érte el még idejekorán. Az élelmiszer arak fantasztikusan emelkedtek és a lakosság nyomra rendeltet meg.

A németek Thornban orosz bázissal rendelkeznek, azonban a muacsiót és az élelmisést könnyen szerrel szállíthatják a Visztula mentén a lodzi kődő vasutai csapatokhoz. Egy nagy géppárok, amely Thornból átkelnek, arja tenni a tenger felé a Visztulán és hirtelen a megadásukat a fronton. A németek Pannónián is energikusan nyomulnak előre az itt a oroszok ellen. A oroszok a Varsó felé menekültek és így veres csúsz után lenet csak tovább egy egy területet, melyet a vőgőskig védekeznek, e vanni.

Oroszország összeomlása: az entente bukása.

Berlin, december 15. A Neue Züricher Zeitung foglalkozik a haracteri helyzettel és kitéjti, hogy az oroszok jól megerősített állásaikban még egy ideig tarthatják magukat, de sok jól az orosz hadseregek közeli összeomlása sára enged következtetni, oly összeomlása, amint a haditörténelem még nem ismer. A miliós hadsereg miliónok kaoszához fog vezetni. Oroszország az európai háboru oszlopa s ha ez összedől, akkor a hármass entente ügye elveszett, mert nyugaton hiába táradoznak a szövetségesek azon, hogy áttörjék a németek frontját, mely olyan, mint egy vasból való fal a Vogézekről egészen Flandriáig.

Bécs, december 15. A Fremdenblatt jelenti Kölnből: A Kölnische Zeitung zürichi hírvirata szerint Gatti vezérőrnagy a Corriere-ben figyelemreméltó módon nyilatkozott a katonai helyzetről. Kijelenti, hogy a döntés előreláthatólag nem Franciaországban fog megtörténni. A franciák és angolok offenzív ereje nem elégséges már egy erélyes előrenyomulásra. Ha a németek keleten döntő győzelmet aratnak, úgy a német hadsereg nyugaton is élénkebb tevékenységet fejthet ki. Az orosz htdsereg krízis előtt áll: számbeli fölénye Németország és Ausztria-Magyarországgal szemben jelentősen csökkent.

Francia tábornok az orosz hadvezetés hibáiról.

Páris, december 15. Francia katonai szakértők már nem is titkolják, hogy az oroszok balsikereit csak Nikolajevics Miklós nagyherceg hadvezetői tudatlanságának tudják be. A Temps-ben Lacroix tábornok telreérthetetlenül kitéjezi ezt a véleményét. Az előkelő francia katona vázolja, hogy milyen veszélyt jelent az entente hatalmakra nyugaton is az oroszok tehetetlensége a keleti harcokban.

— Pétervári jelentések szerint — írja Lacroix tábornok — az orosz hadvezetéség nagyszerű célja az, hogy a németeket becsalja Lengyelországba és ott a kimerülésig lekötve tartsa. Reméljük, hogy hivatalosan nem erősítik meg egy ilyen haditerv létezését. Ekkorra inaktivitás igazán gondolkozóba ejtő mellékkövetkezményekkel járhat. De az kétségtelen, hogy orosz szövetségesünk Galicia kivételével mindenhol meglehetősen passzív. Keletporoszországban nincs szó többé előnyomulásról, Lodznál, Czenstochauán és Krakónál pedig az ellenség a támadó kezdeményezés. Az oroszok beérik azzal, hogy ágyúkat dörögtenek. Egyelőre még déli Szilézia felé mutatkozik orosz előrehaladás, de a németek energikusabb akciója Lengyelországban ezt az egyetlen orosz akciót is megállítja.

A lodzi győzelem következményei.

Róma, december 15. Enrico Barone, az ismert névű olasz katonai szakíró hosszasan fejtegeti a Giornale d'Italia-ban a lengyelországi harcokat. Cikke szerint az oroszok nagy erővel fenyegették a keletporoszországi határt, midőn a németek új hadmozdulattal megváltoztatták a helyzetet. Friss és új hadtesteket vettek a keleti hadszíntérre.

A németek offenzívája elől nemcsak az orosz balszárny volt kénytelen visszavonulni

hanem a jobb szárny is megtört és Iłow felé hátrált. A Lodzról levő orosz centrum így a két szárny visszavonulása következtében mintegy előre volt tolva. Az osztrák-magyar segítő hadaknak Petrikownál és Novoradomsnál való feltűnése magnehezítette azt, hogy az oroszok megerősíthessék szorongatott centrumukat.

Ez a helyzet, amely Lodz körül a jobb szárny visszavonulása következtében kialakult, megmagyarázza, hogy miért kellett a lodzi orosz seregnek meghátrálnia. Lodz elfoglalása a németekre nézve kétségtelenül előnyös helyzetet teremtett, azonban még nem döntő értékű ez az eredmény. A döntés még attól függ, hogy Oroszország milyen nagy csapatokat tud majd odaküldeni a visszavonuló centrum megerősítésére. Sokan azt mondják, hogy az oroszoknak már nincs nagy tartalékjuk.

A németek, mint láttuk, nagy erővel hatották végre tervüket és ügyesen használták fel sűrű vasuti vonalaikat, melyek mindig nagy előnyt biztosítanak nekik az orosz féllel szemben, ahol ugyyszólván hiányzik a vasuti hálózat. A németeknél jobban és ügyesebben vezetett hadjáratot nem is lehetne kigondolni.

Berlin, december 15. A Temps katonai munkatársa szerint a németeknek a keleti fronton sokkal több hadtestük van, mint a mennyit eddig bevallottak. Az egész vonalon Cencstochova és Krakó között német seregek állnak, sőt az orosz vezérkar jelentése szerint Krakótól délre is erős német hadtestek bukkantak fel, a melyekről orosz részen azt állítják, hogy elég erősek szembezállani az orosz sereggel, amely ott legalább 80.000 szuronyt számlál, de arra is elég erősek, hogy Radka Dimitrijev seregének bekerítésére vállalkozzanak.

Varsót Zeppelinek bombázzák.

ROMA. A Stampa jelentése szerint Varsót december tizenegyedikén reggel félhatkor egy újabb Zeppelin bombázta. A bombázás a városban nagy pánikot okozott.

Beteg orosz fővezér.

Basel. Russkij tábornok, a Visztula-front orosz seregeinek főparancsnoka várhasban megbetegedett.

Az oroszok üldözik a román vallást.

Kimpolung. Román lapok orosz sugalmazásra azt híresztelik, hogy az osztrák kormány elkobozta és a hadikölesőre fordította a görög keleti román vallásalap összes vagyonát, hatvan millió koronát. Ez a hír üres hazugság, mert vallásalap vagyona kétszázötven millió bukovinai javakban, húszmillió pedig értékpapirokban. Hadikölesőre az alap egymilliót jegyzett, ellenben az oroszok a vallásalap bukovinai birtokait kifosztották és elpusztították a husz-harmincemilliót érő alapítványi erősségekben további tízmillió kárt okoztak, az egyházfejelmekkel gyalázatosan bántak, Repta agg érseket száműzetéssel fenyegették, mert megtagadta a cárt misemondást. A görög keleti román egyházméltóságok most el is menekültek Dornawatrára és helyettük oroszokat hoztak, akik a román-ország liturgia helyett kizárólag oroszul celebrálnak.

Orosz jelentések a lodzi harcokról.

Kopenhága, december 15. Az orosz hivatalos jelentések elkészeredett ütközetekről hoznak hírt, amelyek az orosz-lengyelországi harctéren dűlnak és megjegyzik, hogy az orosz jobbszárny nagyon nehéz helyzetbe jutott, mert túlnyomó számú ellenséges haderőkkel találta szemben magát, de az orosz csapatok itt is fényes bizonyosságot fognak tenni kipróbált vitézségükről.

December 10-ikén az orosz főhadiszállás ezt a jelentést adta ki:

— Ez idő szerint a hadvezetőségnek nincs

módjában pontos számadatokat közölni az orosz-lengyelországi harctéren és a Kárpátokban az utolsó küzdelmek során elesettekről, a sebesültekről és a hadifoglyokról. Ez a körülmény az oka, hogy az orosz főparancsnokság nem képes az ellenséges jelentésekhez felülmúló túlzott orosz veszteségeket megcáfolni.

Radko Dimitrijev serege így emlékszik meg az orosz hivatalos jelentés:

Stratégiai szempontokra vezethető vissza, hogy az a seregünk, a mely Radko Dimitrijev tábornok vezetésével vonult Wieliczka-ba, előre láthatólag kénytelen lesz pozíciót feladni.

Ugyanez a vezérkari jelentés közli:

— Lutomersk és Spierozow között a jelentékeny túlerőben levő szövetséges ellenség nagy hősiességgel támadta s ennek az offenzívának elhárítására a számottevő csekélyebb orosz seregrészek minden erőfeszítése szükséges lesz.

Ugyanaznap így szolt az orosz vezérkar bulletinje:

— Kalis környékén túlnyomó számban levő ellenséges erők tűntek fel, a melyek nyomában megütköztek az orosz előcsapatokkal. Elkeseredett ütközet fejlődött ki, a melynek kimenetele az orosz hadvezetőséget arra készteti, hogy sürgősen számoljon az új helyzettel.

Róma, december 15. Az orosz lapok a keletporoszországi Mlava tájékán történt harcoknak nem tulajdonítanak jelentőséget. A hivatalos jelentés szerint e harcok hevesességéből vesztek. A németek a sötétség oltalma alatt tömött sorokban heves támadást intéstek az összes orosz frontok ellen.

Iłow és Blowno között ezt követőleg a németek megütköztek a támadást az Iłow és Lovicsi fronton. Petrikau körül a helyzet változatlan. A legtekintélyesebb számú osztrák-magyar-német seregek Iłow, Lovics és Petrikau felé támadnak és a támadásokhoz szakadatlan új erősítések érkeznek.

A Krakótól délre folyó heves csatákról az orosz jelentés úgy emlékezik meg, hogy ezek meglehetősen hevesek és hol offenzívából, hol defenzívából állanak.

Genf, december 15. A Matin rendkívül érdekes részleteket közöl az orosz vezérkar hivatalos jelentéseiből, amelyek élénk világot vetnek a harctéri helyzetre. E szerint Hindenburgnak az lebegett szeme előtt, hogy elősegítse az osztrák-magyar haderő harmadik offenzíváját s e véghál Lovics és Petrikau között az orosz centrumot foglalkoztatta, hogy az alatt az osztrák-magyar sereg átkarolja az orosz bal-szárnyat. A németek — az orosz vezérkari jelentés szerint — kitűnően értettek hozzá, hogy sűrű vasúthálózatuk segítségével négy új hadtestet vassanak a harcmezőre Wieliczka és Losocina között.

Fölötte érdekes az orosz hivatalos jelentésnek utolsó része, a mely burkolt számrahányás a szövetséges seregek hadvezetőségei ellen. Ez a befejező rész így hangzik:

— A francia stratégák rosszalják, hogy az orosz hadvezetőség a harcmezőn mindenütt beállította a tartalékokat s azt mondják, hogy egy második frontot kellene felállítani az oroszoknak, de most már képtelenek rá. Az ő véleményük szerint ez az oka annak, hogy az orosz offenzívában sünet következett be.

A balti orosz flotta.

Stockholm. A Dagbladet írja: Az orosz flotta a finnországi Oland kikötőben tartózkodik. Tegnap a német

pilóták már megjelentek a kikötő felett, hogy a flottát kikémleljék.

Az északi uralkodók tanácskozása.

Stockholm. A svéd király meghívására december tizenharmadikán találkoznak Stockholmban a svéd, dán és norvég királyok, hogy megbeszéljék a semlegesség és országuk érdekeinek megvédése tekintetében szükséges teendőket.

A karácsonyi fegyverszünet.

Köln. Kölnische Zeitung római korespondense szerint a pápa által javasolt karácsonyi fegyverszünetet Németország és a monarchia elfogadták, de Oroszország és Franciaország elutasították. Így a fegyverszünetből nem lesz semmi.

Szerb ellen-offenzíva csapataink ellen.

(A szerb területek föladása. — Repülőgépek harca Montenegróval.)

Távirati tudósítás.

Budapest, december 15.

A déli hadiszínterről ma és tegnap kiadott két hivatalos jelentésből megállapítható, hogy csapatainknak föl kellett adni a Szerbiából elfoglalt területeket. Valjévótól történt visszavonulásunk, amelynek végső vonala hivatalosan nem ismeretes, Belgrád kiürítését vonta maga után. A mindezt előidéző szerb ellen-offenzíva kétségtelenül arra vezetendő vissza, hogy a szerbeknek sikerült helyreállítani a zajecsar-negotin-radujeváci vasuti vonalon a bolgár komitácik által felrobbantott alagutat és ennek következtében már megindulhattak a municiót szállító vonatok, amelyek Radujevából a Duna és Timok vizén odaszállított orosz anyagküldeményeket és orosz csapatokat is elhozták.

A visszavonulás azonban nem egyszerű stratégiai mozdulat volt, hanem harcok közben ment végbe. Két hadseregünk bizonyára nem vívhatta meg e több napra terjedő harcokat, veszteségek nélkül s a szerb jelentésekben foglalt számok, összehasonlítva a harcmező nagy kiterjedésével és a seregek nagyságával, épen nem abnormalisak.

A mi a hivatalos jelentésben említett újabb elhatározásokat és rendszabályokat illeti, ezeknek — amint a jelentés mondja — az ellenség visszaszorítására kell vezetniök.

Albán támadás Szerbia ellen.

Frankfurt. A Frankfurter Zeitung írja: Athénből jelentik: Dibránál huszonöt ezer albán Szerbiába vonult be.

Repülőgépek Cettinje fölött.

Cettinje. Tizenkettődikén éjjelkor a monarchia repülőgépeiről ismét bombázták az Antiváriból Cettinjebe érkező francia szállítmányt. Pétervár, december 15. A Novoje Wremja leveleket közöl Cettinjéből. Ezek szerint a híradások szerint Montenegró kimerülés előtt áll és ellentállása nem sokáig tarthat.

Boszniai szerbek állásfoglalása.

Szerajevó, december 15. Radomjics Hilarión tuzlai szerb orthodox metropolita felhívta a fennhatósága alá tartozó bosnyák-szerb parókiákat, kolostorokat és egyházközösségeket, hogy mennél tevékenyebben vegyenek részt a hadsegítés munkájában. Felhívásában többek között ezeket mondja: „Ama katonáink családait kell támogatnunk, akik a mostani nagy háborúban császáruink és királyunk, hazánk és országunk dicsőségéért küzdenek. A szerb orthodox papságnak különösen nagyfontosságú kötelessége, hogy a háború nyomán járó inség és fájdalom enyhítésén közreműködjen.” A metropolita felhívása máris azzal az eredménnyel járt, hogy több szerb kolostor nagyobb összeget folyósított a hadsegélyező akció javára.

Franciák Románia ellen.

Bukarest. A Seara közlése szerint Franciaország visszatartotta a Romániának megrendelt dunai torpedónaszádokat.

Hazatérés a német Belgiumból.

(A német nép hangulata. — A törhetetlen germánok.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, december 16.

Scherl Erwin, a Róster Lloydnak a belgiumi harcterre küldött tudósítója most befejezte kiküldetését. A meghódított országból visszatért és utolsó belgiumi utjáról ezt a gyönyörű, mély érzésekben és impressziókban gazdag cikket írta:

Megerősödvé és büszke tudattal, mélyen hívó és megrendíthetetlen lélekkel készülök a hazatérésre.

Elhagyom a meghódított Belgiumot abban a biztos tudatban, hogy ennek az országnak a sorsa a jelenben és a jövőben is egyedül a német győző erős akaratától függ. A belgák rózsás reményégei, amelyeket rendszeresen felüszel még a francia sajtó, az angol haditudósítók győzelmet ígérő jelentései a szövetségesek kedvező helyzetéről, lord Kitchener büszke jóslásai, mindez úgy hat, mint gyermekes fecsegés, ha az ember saját szemével látja azt a művet, amelyet a németek itt teremtettek, ha az ember saját tapasztalásból ismeri meg azt az alaposságot, elővigyázatosságot és eszenialitást, amellyel Belgium birtokát biztosították. A szövetségesek a sajtó számára, egy nauraszténias nyilvánosság hangulata számára dolgoznak, a németek az örökkévalóság számára. Ezért olyan különbözők alapjukban az eszközök emitt és odaát.

Még egyszer kerestülutazom a meghódított államot, hogy lássam a német munka előrehaladását. A medréből kilépett élet lassan visszafolyik régi ágyába. Persze óriásiak az árpusztításai és évek telnek el, amíg Belgium fejlődése ott folytatódhatik, ahol a háború előtt megállásra kényszerült.

Az autó továbbágyul a mély sötétségbe borult országúton. Az autó lámpáinak vakító fénye elől meglepetve és ijedten térnek ki az útról a hazatérő menekülők primitív járművei. Egy kótkerekű kocsi roskadásig meg van rakva ágyammal. A puha párnákon egy polgáriasszóltó asszony ül és örködik két szunnyadó gyermeke felett. Egy tolokocsiban egy férfi öreg, beteg atyját huzza. Kis gyermekek megakart kosarakkal kísérik a szegényes kocsit. Egy sovány lovacska házi szerszámokkal telt túlnagy kocsit vonzol. Egy csomó gazdátlan kutya szalad a menekültek után. Belátatlanul hosszú menet mindenféle kocsikból. Hazatérnek, az elhagyott szülővárosba, a félig feldúlt házakba. Lámpáink fehér fénysugarai-ban úgy mozognak a menekülő alakok, mint kísértetek. Árvonásaik feldúltak, a szemük mereven néz. A kocsisok félénken oldalt lapulnak vagy megállnak, hogy utat nyissanak a katonai autómobilnak. Itt nincs hely és nincs idő a szentimentalizmusra. A hódító szabja meg a tempót.

(Még mindig franktirőrök!)

Megint átélve a csodálatos éjszakai utazást a belga hadsereg híres visszavonulási vonalán keresztül. A teljesen összezerombolt Wacchem helységben egyetlen egy utcai lámpa sem ég. Az üzletek nyitva vannak, látszólag feltörve. Egy-két sértetlenül maradt lakóház ablaka mögöl a függönyökön keresztül gyertyafény lobog. Az utcakereszteseknél gyanús alakok kószálnak. A híres belga franktirőrök közül maradoztak el ezek. Habár halálbüntetés fenyegeti őket, még mindig lesben állnak. Legutóbb két héttel ezelőtt agyon kellett

lőni egy ilyen orgyilkost. Leaból rálőtt egy katonai autómobilra és halálosan megsebeszte a sofőrt. Rögtön üldözőbe vették, de csak huszonnégy óra múlva sikerült elfogni egy félig kómálított ház pincéjében a gyilkost, egy francia kocsis személyében, aki azután megkapta megérdemelt büntetését. Azóta a franktirőrök beszüntették munkájukat.

Brüsszeltől kezdve vasuti kocsin folytatom az utat hazafelé. A vonat lassan halad előre, mert az utat csak katonai szállítmányokra tartják fenn. Kimeríthetetlennek látszik az a friss katonasanyag, amelyet Németország a frontra szállíthat. Vidáman, énekelve és tréfálkozva vonulnak a fiatal emberek az ellenség elé. A vagonokat fényőágak díszítik és tele vannak gunyos felirásokkal:

— Öt órai teára Poincaré urhoz!

— Belgiumot megesszük, Franciaországot összemorzsoljuk és Angliát megsemmisítjük.

Ilyen hangnemben készültek a felirások.

Tirlemontnál egy tartalékos hadnagy száll a szakaszunkba. Az első nagy franciaországi előnyomulásánál megsebesült. Most már meggyógyult és Namurnál újból szolgálatba lépett. Nyolcszor volt tűzben és csak egy borzalmas visszaemlékezése van a háborúról:

Az Aisne mellett egyszer olyan heves volt a harc, hogy a következő este az egész terep gözölgött az elbullott emberek és állatok meleg vérének párájától.

— Akkor cserben hagytak az idegeim — meséli a fiatal, csinos tiszt — és ettől az emléktől soha az életben nem fogok megszabadulni. Azóta a forró nyári est óta minden vészszag fájdalmat és borzalmat okoz nekem.

A vonat tovább zakatol üres és elpusztított vidéken keresztül. Gyakran haladunk el egyedülálló, magányos tanya mellett, amely porig égett. Itt bizonyára franktirőrök álltak szemben a német hadsereggel, vagy szegény beszállásolt német katonákat öltek meg orgyilkosok. A mezőkön, a tanyákon egy szál parasztot, gyermeket, vagy állatot nem lehet találni. És Belgium egyike a föld legsűrűbben lakott területeinek.

(Német honvágy.)

A vasuti őrházakban német népfelkelők tanyáznak. Az egész utvonalon ezek a derék, szakállas családapák látják el az etappe-szolgálatot. Vállhoz tett fegyverrel, messze hazájuktól, őrzik egy idegen ország sineit és állomásépületeit. Türelmesek, szél és vihar ellen edzve vannak és meghatóan lelkiismeretesek.

— Berliube utazik? — kérdi tőlem egy körülbelül negyven éves, csillogó szemű katonas és sóhajtvá hozzátesszi:

— Milyen régen nem ért már a mi lábunk német talajt, milyen messze van innen a határ. Azt mesélték nekem, hogy a sebesültek, mikor eljutnak a német határhoz, megcsókolják a hazai földet. Csak Isten segítségével menjünk előbbre, akkor minden jól lesz.

Talán harminc kilométernyire vagyunk a német határtól. Ez az ember talán két hónapja van az állomáshelyén és ez az idő örökkévalóságnak tűnik fel előtte és a hazáról azt hiszi, hogy másik világországban fekszik.

Gondolkodva, kemény léptekkel járkal az állomás előtt. Utánanézek a derék embernek. A sóhajlása nem volt panasz, csak vágyódás. Tudja, hogy ennek így kell lenni.

Reggeli három óra a herbesthali pályaudvaron. Fakó lámpafény. A hatalmas váróterem székein, padjain, asztalain alvó katonák. Néha nyan közülük szürke és sárga takarókba vannak burkolva, mint burnuszba. Figyelemre-méltó éjszakai kép.

Három óra után egy sebesültvonat robog a pályaudvar osarnokába. Még soha semmi nem hatott rám olyan erősen, mint ez az éjszakai jelenet, amikor hirtelen sápadt, beesett szemű, sántító alakok, botokra és mankókra támaszkodva, bekötött karral és fejfel kitámolyogtak a vagonokból és a metsző éjszakai levegőben végigbotorkáltak a perronon és nehezen vonaszolták magukat, hogy állni tudjanak a lábukon. A Vörös Kereszt ápolónői forró levestel várták őket, amit hálásan fogyasztottak el. Azán fűtül a lokomotív és a sok szemrehányó tekintetű nyomorék megint visszabukdácsol a vonatba. Egy átok sulya hagyott el, amikor eltűnt ez a vízió.

A váróteremben mélyen alszanak a katonák, ők nem látták a sebesültvonatot. Két óra múlva felébrednek és folytatják útjukat a front felé.

(A lelkesedő Németországon keresztül.)

Szép, napos őszi reggel mosolyog az ablakomon keresztül. Hosszu távollét után először üdvözlöm megint a német földet. Békésen terülnek el a virágzó falvak és városok. Egyik kémény sorakozik a másik után. A szántóföldeken a szakértő szemek örül a mintaszerű rendnek. A békének, a szerencsének, a jólétnek vidám képe előtt haladunk el. A háborút és borzalmait a határon túl hagytuk.

A piros német föld mélységes békében nyugszik.

Egy percre megállunk egy kis városnál. A házak csinosak és tiszták, ragyogó fehérneműt lenget a szél, a virággal díszített ablakokból fiatal szőke asszonyok hajolnak ki és integetnek a hazautazó katonáknak.

Az iskolaépület előtt gyermekcsereg kergetőzik. Nevetve, játszva mennek a kicsinyek az iskolába.

A német kisvárosnak ez az életvidor képe egy pillanat alatt odavetődik a figyelő szem elé, de a benyomás még sokáig, sokáig megmarad az ellentét kényszerítő ereje következtében.

Ott, ahol az élet ilyen maradt, ott kimeríthetetlen az erő, ott minden energiavesztésget kiegyenlít az erő új utánnanövése.

A német vonalon lassanként megtelnek a vagonok. A német nép a háborúval nem törődve végzi napi munkáját. És mindenki tele van óvatossággal és reményekkel és német alapossággal szánja magát új nagy-nagy áldozatokra. Senki sem panaszkodik rossz üzletmenetről, de sokan beszélnek arról a csodálatos metamorfózisról, amelyen a német ipar ment keresztül, a béke iparából átváltozva grandiózus hadi üzemmé. A német mérnök és technikus itt is megállta a helyét. A gyár, amely ceruzahüvelyeket gyártott, most töltényhüvelyeket produkál és eséplőgépek helyett tábori konyhákat készítenek.

Paderborn! Hameln! Hildesheim! Magdeburg! Olyan forgalom van az állomásokon, mint békeidőben, az uniformis színt vegyít az embertömegbe, szülők kísérik bevonuló gyermeküket. Szívélyes bucsu, aztán elrobog a vonat. A szülők visszamaradnak, de áldásuk követi az ifjút a világ legtávolabb zugába.

Magdeburgban leves és teaállomás van. A ki uniformist hord, az óriási esésében levest, vagy teát kap a város hölgyeitől. Egy fiatal

leánya nagy esomó tarka őszi virágot hozott magával és a hadbavonuló vagy a harctérről visszatérő katonák büszkén tűnik mellükre a virágot. A vonat már rég elrobogott és még mindig virágüdvözeteket dob a harcosok után.

Berlin! A fény városa, Németország bevesen dobogó szíve, a világháborúban a német nép egészségének és erejének szimbóluma, Berlin változatlanul nagy és hitében erős maradt. Csak az egykori nevető komolysághoz valami túlradó bátorság párosult. Berlin csak most élte be magát tökéletesen a világháborúba. A kirakatokban csupa hadicikk pompázik: hadi erszények, hadi ékszerek, hadi botok, hadi esernyők. A grafikus művészet káprázatosan gazdag lehetőségeket kapott a világháborútól. Császár- és trónörökös arképek minden nagyságban és kidolgozásban, a népszerű hadvezérek finom rézmetszetei, Németország díszes hadimultjának képei óriási választékban kerülnek vásárra. A csokoládé és cukorgyárosok csak bombákat, töltött lövedékeket, gránátokat, nyelvenkéntes ágyukat gyártanak és a kidolgozás elragadóan bájos. A játékipar is tökéletesen hozzásimult az idő követelményeinek. Ehhez járul még a katonáknak adott ajándékok ipara, a mely felőle minden tárgyat és milliókat eredményez. Így értette meg Berlin közgazdasági feladatát ebben a háborúban és így lett Berlin a világháború városává.

„Mi fogunk győzni, mert nekünk vannak jobb idegeink” — mondott Vilmos császár. A német népnek éreből vannak az idegei. A német nép az egyik kezében éles kardot hord, a másikban az ekét, vagy a kalapácsot. És nincs bágyadság, nincs bénulás. Az a csodálatos, istenáldotta organizáció, amelyet Németországnak hívnak, mindig új erőket önt ki magából, megfeszül és regenerálódik és hibátlanul funkcionál.

A világháborút, amelynek szerény keresztmetszetét nekem megadatott látni, nem Flandriában, nem az Argonneokban, nem a Warthánál vagy a Visztulánál vívják meg. A döntés egyes egyedül Németországban, a német népnek és szövetségeseinek erkölcsi és lelki erőrezervoírjában lehet.

És ez a döntés nem lehet kétséges. Aki most Németországban utazik, a gigantikus, hibátlanul működő nemzeti lét kikutathatlan mélységeiből, az elpusztíthatatlan őserő forrásaiból már zengeni hallja a diadal harsonáit. Zengve és csengve zug a hang, mintha magasabb erők simítanak egy melódiához, amely egykor az emberiség szent himnusza lesz.

Maeterlinck a rémhírterjesztő. Amszterdamból jelentik: Néhány hét óta házal már Maeterlinck, a kiváló belga költő azzal a rémhírral, hogy Brüsszel híres városrészét a Grande Place aláknázták. Ezt a gyermekes állítást semmivel sem tudta igazolni, ellenben Milánóban ismét kijelentette, hogy Antwerpen, Gent, Brügge és Brüsszel helyreállíthatatlanul megsemmisült. A Grande Place csodaszép épülete, a városháza és a brüsszeli katedrális alá van aknázva és csak egy szikrára van szükség, hogy a levegőbe repüljenek ezek az építészeti csodák, épen úgy, amint romba dőltek Ypern, Moheln és Löwen kincsei. Maeterlinck mindezeket a legjobb forrásból véli tudni. Hivatalos német forrásból jelentik Maeterlinck rémhíreivel szemben, hogy maga a brüsszeli városi hatóság is csak mosolyog a költő fantasztikus híreszteléseivel fölött. Brüsszelben valóban a legcsekélyebb aláknázási munkálatot sem hajtották végre és különösen nem a város belső területén, ahol ennek a legcsekélyebb értelme sem lehetne.

Súlyos veszteségeket szenvedtek a franciák.

Támadási terv Ypern ellen. — Az 1916. évi francia ujoncok behívása. — A falklandi tengeri csata angol veszteségei.

Távíráti tudósítás.

Berlin, december 15.

Páris: A Corriere della Sera párisi tudósítója, P. Croci küldi lapjának a következő érdekes sorokat:

— Meddig tart a háború?

A francia hadi kritikusok már egyetértettek abban, hogy a francia seregek a mai haremmodoruk mellett nem számíthatnak eredményre. A francia kormány háborús intézkedései közé tartozik nemcsak az 1915-iki ujoncok bevonása, ami december 13-án kezdődött, hanem már behívják az 1916-iki ujoncokat is. Ennek a behívásnak a dátuma a jövő évi február hónap. A francia kormány ezt az elhatározását azzal a magyarázattal kísérte, hogy a hadvezetőségnek nincsen szándékában ezeket az egészen fiatal gyerekeket a tűzvonalba küldeni, csupán azért hívja be őket, hogy az ország minden eshetőségre készen álljon.

Franciaok veresége Ypernben.

Rotterdam: A Daily News jelenti: A franciák az utolsó harcokban Ypernnél és Armentieresnél súlyos veszteségeket szenvedtek és jó darabon visszavetettek.

Berlin, december 15. Rotterdamból jelentik: A Tijd haditudósítója jelenti a szövetségesek főhadiszállásáról:

A németek Ypernnél jelentékeny csapatokat vontak össze és újabb erőteljes támadást indítottak a város ellen. A támadás azzal kezdődött, hogy Yperntől délre Saint Eloy várost bombázták és azután rohamot intéztek a szövetségesek hadállásai ellen, amely az utóbbiaknak rendkívül nagy veszteségeket okozott. Csak a legnagyobb erőfeszítéssel és újabb csapatok gyors bevonásával tudták hadállásaikat a városban megtartani, míg a város előtt elterülő lövészárkokból ki kellett vonulniuk. A németek azokat a kísérleteket is folytatják, amelyek az Yser-folyó áthidalására irányulnak. A tudósító beösméri, hogy a németek még mindig birtokukba tartják az Yser-folyó balparlóját. A szövetségesek, írja a tudósító, ezen a területen offenzívába akarnak átmenni, de a körülmények olyanok, hogy nagyobb csatákról nem lehet szó, csakis egy-egy helységért indítandó kisebb ütközetekről. A tudósító dícséri a szövetségesek tüzettségét, hadmozdulataik nagyszerűségét és azt állítja, hogy a szövetségesek helyzete jó, de be kell vallania, hogy semmi féle sikert, vagy eredményt eddig el nem értek, ellenben a németek folyton előrenyomulnak és tért hódítanak.

Berlin. A Lokalanzeigernek jelentik: Dünkirchener lapok szerint, amikor György és Albert királyok Poincaréval találkoztak és a vezérrel tanácskoztak, Foch és Humbert francia tábornokok energikus támadást javasoltak Ypern ellen. Humbert nagyszabású hatáskört kapott a hadvezetésben.

Hinduk a német hadseregben.

Berlin. A Wossische Zeitung egy Lillenél álló német tiszt leveléből közli, hogy a szultán szent háborúra szóló hívása folytán Lillenél már az angolokat cserben hagyó mohamedan indusok állnak sorainkban.

A belgák veszteségei.

Brüsszel. A belgák összes vesztesége az eddigi harcokban kétszázezer ember.

Háromszáznolcvan millióba kerül naponta a háború.

Genf. Yves Guyot kiszámította, hogy az összes hadikiadás naponta háromszáznolcvan millió franknál is több.

Freyburgot a franciák a levegőből bombázták.

Berlin, december 15. Vasárnap délután három órakor két ellenséges repülőgép jelent meg Freyburg városa fölött és sok bombát hajított a város középpontjára a külvárosokra. Az egyik bomba a katonai kórház közelében esett le és egy leányt súlyosan megsebesített. A Colombico-téren egy asszony, a Rosbeck-téren pedig sok polgár súlyosan megsebesült a robbanástól. Az anyagi kár is nagy. A francia repülőgépek nyugat felé szállottak el.

Az angolok három hajót veszítettek a falklandi csatában?

Hamburg, december 15. Itteni tengerészeti szakkörökben egyre valószínűbbnek tartják, hogy a Falkland-szigeteknél lefolyt tengeri ütközetben az angol hajórajt is súlyos veszteség érte. Az ellenkezőjét állító angol hivatalos jelentésnek nem adnak hitelt. Gyanus jelenség, hogy a Falkland-szigetekkel úgy a kábel, mint a radio-telegraf kapcsolat megszűnt. Az angoloknak alapos okuk lehet, hogy a hírszolgálat megakadályozásával, az igaz tényállás kiderítését megnehezítsék. Még az angol tengerészeti hatóságnak sem sikerült közvetlen összeköttetés útján hiteles híreket szereznie a tengeri ütközet részleteiről. A menekülőben lévő „Dresden” további sorsáról ide hír még nem érkezett. Ugy tudják, hogy elegendő szánnal van ellátva, mert már szénhordás után sikerült egérutat nyernie. Ha megmenekül, még hosszú ideig nyugtalaníthatja az angol kereskedelmi forgalmat.

Hága. Az angol admirális titkója a falklandi tengeri ütközet részleteit. Magánjelentések szerint az angol veszteség súlyos. Három angol hadihajó elpusztult.

Berlin. Falklandi tengeri ütközet alkalmából a birodalmi gyűlés táviratára Vilmos császár válaszolja:

— Elviseljük áldozatokat azon reményben, hogy a mindenható a legsúlyosabb sebeket áldássá átváltoztatja népünk és hazánk számára!

Rettegés a német tengeralattjáróktól.

Milano, december 15. A Corriere della Sera jelenti: Tény, hogy néhány nap előtt csakugyan német tengeralattjáró naszádok közelítették meg Dovert. Hajnali négy óra 40 perckor vették észre a doveri kikötő külső fokánál az első tengeralattjáró naszádot. Két óra múltán megjelent egy második. Látszott, hogy a német naszádok a kikötő keleti torkolatába akarnak bejutni. A támadást a doveri kikötő erődei elhárították. A parti ütegek körülbelül száz ágyulövet tettek, mire a naszádok eltűntek. A Doverben horgonyzó angol hajók sérültenek.

London, december 15. A német tengeralattjárók jelenléte a La-Manche-csatornában, amelyről az angol hajók nap-nap után szomorú meggyőződést szereznek, igen nyugtalanítja egész Angolországot. Az angol lapok írják, hogy el kell készülni újabb és újabb veszteségekre. Ezentúl nagyobb hadihajók csakis torpedócsapda-működésével körülvéve mehetnek ki a tengerre és akkor is lehetnek csak éjszaka. Ami pedig a kereskedelmi hajókat illeti, azok ezentúl csakis éjszaka közlekedhetnek, mert a sötétségben a tengeralattjárók sokkal kevésbé veszélyesek.

A Königsberg harcai.

London. Az admirális jelent: Paterson kapitányt, aki megkísérelte Kelet-Afrikában egy szénszállítóval a blokirozott Königsberg német cirkálót megközelíteni, a németek elfogták.

Angolok akadályozzák az olasz kereskedelmi hajózást.

Milano. Az itteni tőzsde elnöke erősen rendszabályokat követelt az olasz kormánytól, olasz gabonaszállító hajóknak Gibraltárban és Máltán való visszatartása miatt.

Török győzelem a perzsa határon.

(Szétvert orosz lovas támadás. — Szabasztopol újabb bombázása.)

Távirati tudósítás.

Konstantinápoly, 15. dec.

A főhadiszállás a következő közleményekkel közli:

Van határán a mi csapataink és az orosz csapatok közt tovább tartanak az összecsapások, miközben mi előnyben vagyunk. Orosz lovasság Sarainál, a perzsa határon megtámadta a mi lovasságunkat, de a lovasságunk ellentámadása sikerrel járt. Az oroszokat visszavertük és szétszórjuk.

Szabasztopol bombázta a Breslau.

Christiania. Midili (azelőtt Breslau) török cirkáló bombázta Szabasztopot. A bombázás szétzúzta a világítótoronyt. A hajó eltűnt, mielőtt tüzelését viszonyozták volna.

Konstantinápoly, december 15. A pétervári táviratok híresztelték, hogy a Szabasztopol irányában még a múlt hónap végén lefolyt tengeri ütközetben az orosz hadihajók jelentős károkat okoztak a török flottának és harcoképtelenné tették a Javus Sultan Selim (Göeben) és a Midili (Breslau) hadihajókat. A török főhadiszállás mai nap közleménye már elég csattanósan megcáfolta a pétervári híreket. Kétségtelen, hogy a Javus Sultan Selim a múlt héten sikeresen bombázta Batum környékét, ami a legjobb bizonyítéka annak, hogy a múlt havi tengeri ütközetben szenvedett jelentős sérüléseit teljesen kijavították.

Ebben az ütközetben a Javus Sultan Selim a már jól ismert ügyességével és gyorsaságával harcolt a tengerben levő orosz flotta ellen és szinte csodálatos, hogy mindössze egy ágyugolyót kapott, mely végigreperte a főárménót. Maga a kapitány is megérte, de sebesülés nem volt veszélyes. A matrózok közül nyolcan estek áldozatul. Még kevesebbet szenvedett a Midili. Ennek egyik kéményét lötték szét és egy-két matrózát megsebesítették. Az ütközet után mind a két hadihajó a Bosporusba ment és néhány napig Kadiköj előtt állott, amíg sérüléseit teljesen helyrehozták.

Szomorú emléke.

Bukarest, december 15. A Diminate-nak jelentik Konstantinápolyból: Tizenöt német tiszt vezetése alatt, akiknek élén Weber pasa tábornok áll, Smyrnában a törökök négy új erődtési művet építettek. Harmincezer keresztény, akik még nincsenek felfegyverezve, dolgoznak az építkezéseken. Az összes erődök nyolc collos ágyúkkal vannak felszerelve. Magában Smyrnában három divízió török katonaság áll, Tergef pasa fővezérlete alatt, hogy az angolok esetleges partraszállási kísérletét megakadályozzák.

A törökök Port-Szaíd felé vonulnak.

Konstantinápoly, december 15. Jól értesült helyen kaptam a következő érdekes információt:

— Az a körülmény, hogy a török seregek egyiptomi hadműveleteiről az utóbbi időben semmi hír sem érkezett, egyáltalán nem ad okot a nyugtalanságra. A török rendes seregek elvonulása hosszabb időt vesz igénybe. Ezek a csapatok most Ismaila és Port-Szaíd felé vonulnak, magát a Szuezi csatornát csak később akarják megtámadni.

Marokkóban győznek a felkelők.

Barcelona. A spanyol hajóraj Marokkóba ment, ottani spanyol zóna védelmére. Francia helyzete Marokkóban nehéz. Marrakest a marokkóiak elfoglalták.

H I R E K

Az aradi sebesültek karácsonya.

(Karácsonyfa a kórházakban. — Ajándék a sebesült harcosok gyermekeinek.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, december 15.

Az idők rohadó szárnyán közeledik a karácsony. A katolikus világ legszebb ünnepe, melyet a legtisztább emberi érzés, a szeretet ölel át, ezidén vérbeszűlve, fegyverszó mellett jön el, hogy erőt, bizalmat s kitartást adjon a jövőhöz. Összeszorul az ember szíve, ha arra gondol, hogy hány és hány lakás ablakán bánnattal, szomorúsággal kopogtat be a karácsony ünnepe s hány és hány arcon öröm helyett a fájdalom és nélkülözés könnyei fognak megcsillanni.

Mi, kik itthon maradtunk, nem elégedhetünk meg az együttérzés szomorúságával, hanem szeretünk mindent odaadással enyhíteni a szenvedéseket s ahol látjuk a fájdalmat, legalább ott törődjünk le néhány könyvet az arcokról.

Az aradi Vörös Kereszt-egyesület elnöke, Vásárhelyi Janka szól ezekkel a meleg emberi szavakkal Arad társadalmához, erkölcsi s anyagi támogatását kérve ahhoz a gyönyörű, lelkesítő ideához, hogy az aradi katonai kórházakban is emlékezzünk meg a karácsony ünnepéről.

Az aradi Vörös Kereszt-egyesület, amely az emberi szeretet jelszavával zászlóján szakadatlanul, emberfeletti energiával fáradozik, dolgozik, hogy a sebesült katonáink szenvedéseit enyhítsen, ápolásukat otthonossá tegye, elhatározza, hogy a karácsonyt megelőző napon délután minden katonai kórházban, valamennyi kórtérlemben karácsonyfát állítat a sebesülteknek. Vásárhelyi Janka elnökő saját maga vezeti a szép mozgalmat s már is lelkes segítő társakra talált Arad szobbelkü hölgyei között. S ha a társadalom áldozatkészséggel fogja tá-

mogatni a Vörös Kereszt-egyesületet ebben az igazán nemes akciójában és adományaival siet felkeresni a Vörös Kereszt kiváló elnökőjét, akkor nemcsak a sebesülteknek tartogat örömet a közelgő karácsony, hanem azok gyermekeiről sem fog megfeledkezni a Jézuska.

A kivétel fáradtságos munkáját emberségesen elvégzi a Vörös Kereszt, sőt áldozatokat is szívesen hoz, de ahhoz, hogy a lelketemelő terv szépen sikerüljön, a társadalom bőkezűsége is szükség van. Vásárhelyi Janka lapunk útján kéri a közönséget, hogy bármily csekély adományt is juttasson el részére (Ferdinánd-utca 3.) s arra kéri még az elnökő a publikumot, hogy a főútvonalon felállított Vörös Keresztes szekrényekbe dobjon be mindenki egy-egy cigarettát, szivart vagy könyvet, mert ezekre is várnak a sebesültek.

LEGUJABB

Érkezett éjjel 3 órakor.

(Távirat cenzurázva.)

Berlin. Bethman-Hollweg birodalmi kancellár legidősebb fia egy őrjáraton az északi harctéren súlyosan megsebesült és az oroszok hadifogságába került.

Páris. Millerand hadügyminiszter törvényjavaslatot fog benyújtani, a melynek értelmében minden fegyverfogásra képes francia férfi 18 évtől ötvenkettőig katonai szolgálatra kötelezhető.

Berlin. Bülow herceg, az új római német követet ma feleségével együtt Rómába küldte.

Róma. A papa levelet intézett a mechelni biboros érsekhez. Azt írja, hogy mélyen sajnálja a belga népet és a szűkölködő belgák javára lemond a belgiumi pétértillérekéről.

— Kifütnetett aradi honvédhuszárok. A hadsereg főparancsnoksága az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásuk elismerésül: az I. osztályú ezüst vitézségi érmet adományozta Katzler István 3. honvédhuszárezredbeli őrmesternek és Sechoczky Pál 3. honvéd huszárezredbeli szakaszvezetőnek, Lakatos Albert őrmester és Huszák ezredtróbitás 3. honvéd huszárezredből a másodosztályú ezüst vitézségi érmet kapták.

— Orosz és francia hadifoglyok kicserélése. Genfi jelentés szerint Ador, a svájci nemzeti tanács tagja, a Vöröskereszt genfi elnöke és Ferriere ügyvéd tegnap Berlinbe utaztak, hogy a német hadvezetőséggel megkezdjék a teljesen harcoképtelenné vált orosz és francia hadifoglyok kicserélésére vonatkozó tárgyalásokat.

— Zavargások Pétervárott. A berlini „Deutsches Tageszeitung” jelenti Stockholmból: A дума szociálista frakciójához tartozó képviselők letartóztatása következtében, amelyek között Petrovski pártelnök is fogságba került, az orosz fővárosban, mint Finnországból jelentik, a munkásság sztrájkba lépett. Zavargások törték ki és mint minden munkásmozgalomnál, ezek élén a Patilow- és Auvas-művek munkásai állottak. A mozgalomhoz csatlakozott a diákság is, amely gyűléseken, határozati javaslatokban és utcai demonstrációkban tiltakozott a szociálista képviselők letartóztatása ellen. Ennek az volt a következménye, hogy a rendőrség behatolt az egyetemre és több diákot letartóztatott. Hír szerint a Kaukázusban is komoly zavargások törték ki és a birodalom több részében, különösen Lengyelországban az oroszok újabb pogromokat rendeztek.

— **Adományok.** A hadbavonultak részére a polgármesteri hivatalnál pénzt adtak: Ifj. Gaál Pál 50 korona, Balázs István 5 korona, Kiss Ferenc 10 korona, Szabó János 5 korona, Czank István 10 korona, Nagy György István 10 korona, Molnár János 2 korona, Török János 20 korona, Totok András 5 korona, Barta András 2 korona, Nagy György Mihály 2 korona, Totok Imre 10 korona, Ordodi András 2 korona, Katona József 5 korona, ifj. Gál Pál 5 korona, Tövisháti András 6 korona, Kiss Sándor 5 korona, Polonyi János 10 korona, Kara Győző negyedszer 10 korona, Polgári leányiskola tantestülete 25 korona, Lenkovitz Nándor 25 korona, **Ékszer** adtak: Füzesi Böske 3 arany gyűrű, 2 arany csatt, Dibszky Károlyné 4 darab arany függő, Eppeldmaer Lidie arany gyűrű, Málchner Jenő arany gyűrű, Ferenczy Ella arany gyűrű, Ürmösi Arpádné arany gyűrű és ezüst törmelék, Mészáros Teri aranytörödékek, özv. Iritz-Sándorné aranygyűrű, Grünberger Adolfné ezüst karsatt, Ocsai Erzsébet arany gyűrű, Gergely Anna arany gyűrű, Piroozki Tini arany függők és csatt, ezüst lánc, Czifra Mariska két gyűrű, amulette, ezüst lánc, Czifra Erzsike két amulette, arany lánc, Kovács Gyula ezüst karsatt, arany törmelék, Ludvig János, Ferenc és Jakab 2 arany egy ezüst gyűrű és függő, Sugár Jenő dr. arany lánc, Vékony Mariska arany gyűrű és törmelék, Kürty Vilmos arany gyűrű, Párizs-László arany gyűrű, Lőw Alajosné arany gyűrű, Deutsch Ilonka arany gyűrű, Prinz Jakabné arany gyűrű, Korányi Rózsi arany gyűrű, Ludvig Ilonka ezüst érem és ezüst törmelék, Papp Izabella arany fülbevaló, Jakabffy Zoltánné arany gyűrű, Sohware Boriska ezüst törödékek, Moskovitz János gyűrű, fülbevaló és arany törmelék, Szabados Árpád 7 darab ezüst érem pénz, Egy hentes legény arany gyűrű, ezüst lánc, Rand Samuné, Rand Boriska és Gizi 58 darab ezüst törmelék, Varga Dani arany gyűrű, Hungária pamutgyár 25 darab ezüst korona, Renner Istvánné egy darab amulette, Renner István arany gyűrű, Noldi János arany gyűrű, Lovich Mariska arany gyűrű, Tenolinger Gizi arany fülbevaló, Adám nővérek arany gyűrű, arany amulette, Kiss Vilma arany gyűrű, Szobota Nándorné arany gyűrű, Mayer Józsefné arany gyűrű, Koller Vilma arany fülbevaló, Molnár Teréz arany gyűrű, Csobán Györgyné arany gyűrű, Boneker Jánosné duplafedelű arany óra, arany lánc kereszttel, özv. Müller Lajosné arany gyűrű, Faragó Béla arany gyűrű, Halmay Irén arany gyűrű, Lenkovics Nándor 25 ezüst korona.

— Kiket tartottak a mármarosiak német katonáknak? A mármarosi harcok idején megírták a lapok, hogy arrafelé sok német katona utazott a harctérre s a lakosság nagy óvációval fogadta őket. Ezt ugyan a miniszterelnök másnap kategórikusan megcáfolta, mikor úgy nyilatkozott, hogy a mármarosi harcokban egyetlenegy német katona sem vett részt, mégis a hírt még azután is terjesztették. E tévedés magyarázata csak később tűnt ki. A hatalmas termetű, csukaszürke köpenyeges katonákat csúcsos tetejű sisakkal a fejükön a mármarosiak német katonáknak gondolták, holott ezek osztrák csendőrök, akiknek egy része a galíciai orosz invázió folytán főlösgessé vált s ezért itt teljesítenek szolgálatot.

— Üzérkedés aranypénzekkel. Szarajevó. ből jelentik: Bosznia egyes vidékein nagyarányu üzérkedés indult meg aranypénzekkel és arany érmekkel. Tudvalevően keleti szokás, hogy a nők aranypénzeket disszé, ékszerre foglaltatnak össze és így Boszniában is sok családnak meglehetősen bő aranykészlete van. Sok, különösen horvát és mohamedán család ezt az ékszert az „aranyat vasért” akció javára adományozta, de akadnak olyanok is, akik a tudatlan és könnyen félrevezethető parasztságot a pénzek nagy árszível való összevásárlásába ugratják. Ezeknek az üzelmeknek megállítására az országos kormány tiltó rendeletet tett közzé, amely két havi elzárás büntetést állapít meg az aranyüzérkedés engedélyezettől.

— Hősi halált halt százados. A mező-hegyesi állami ménes katonai osztagának tiszt és tisztviselői kara mély fájdalommal tudatja, a most kiadott ilyen szövegű gyászjelentésben, hogy szeretett bajtársa *Micheller Andor*, méneskeri százados a déli harctéren hősi halált halt. Katonának, aki a királyért és hazáért küzdött, legszebb sir a harcmező. Szívünkben állítunk emléket a hős bajtársaknak, kik közösen alusszák hosszú, de dicsőséges álmukat jeltemen sírokban, idegen földön a magyar győzelmek után. Hősrünk emlékét mindvégig megőrizzük.

— Halálhíradás. Örv. Lautner Miklós szül. Schattelosz Sarolta tegnap délután, 74 éves korában meghalt. Temetése december 16-án délután két órakor lesz a Petőfi-u. 11. sz. gyászszobából. Az ohnyutban Reich Jenő, Nemess Zsigmond dr. orsz. képviselő irodavezetője, anyósát gyászolja.

— A katonák meleg ruháira adakoztak: Czárán Titi, Menozer Irén, Kontz Józsefné, Pick cég, Máv. szolg., Pollák Rózi (Főnlak), Ney Adolfné (Apáti), báró Urbán Ivánné, Szerény Sándorné (Nagyhalmágy), Scheer Árminné, öz. Jegesi Károlyné, Steinberger Mihályné. A kisegítettek hálijában van a nemes adakozók küszönete. Ugy pénz, mint meleg ruhaadományokat ezután is elfogadok. A legutóbb hadba vonultak is ez uton nyertek meleg felszerelést. Dr. Mälek Lajosné.

— **Hindenburg-győzelmi sör.** Egy Oberfrankenban (Bajorország) levő híres sörgyár engedélyt kért Hindenburgtól, a németek hírneves főmarsalljától, hogy egy újfajta, kitűnő minőségű gyártmányát „Hindenburg-győzelmi sör“-nek nevezhesse el. Hindenburg szívesen megadta ehhez beleegyezését és csak azt kötötte ki magának, hogy a gyár „kostolót“ küldjön a sörből az ő yit-ezei számára. Ez meg is történt, amennyiben a gyár a napokban háromszáz hektoliter sört küldött Hindenburg legényeinek a harcterre.

— Jótékonyosság. A néhai Lengyel Tivadar aradi kereskedő emlékének megörökítésére szolgáló alapítványhoz újabban a következő adományok történtek: iltői Adler Andor 50 korona, Glück József, Scherhag Ernő, Wirtschaffter 10—10 korona, Lantos József, Molnár Mariaka, Sándor Jenő, Rusz Tibor 5—5 korona. A gyűjtés eddigi összege: 465 korona. A további hozzájárulások Klein Sándor urhoz (Arad, Minorita-palota) juttatandók.

— Háborus idők jelszava, hogy: „takarékoskodjunk!” E jelszó dacára sem szabad szereteteinket és gyermekeinket megfosztani attól az ártatlan örömtől, amelyet nekik a szent karácsony ünnepe eddig minden évben juttatott. Hiszen éppen a komoly és nehéz időkben kétszeresen óhajtjuk az ártatlan gyermekarcok boldog derűjét látni, hogy a háboru borzalmait és keserveit legelőbb rövid időre elfeledjük. Ha tehát a takarékoskodás elvének szem előtt tartása mellett akarjuk mese- és képeskönyv, valamint egyéb ajándékkönyv-szükségletünket fedezni, úgy forduljunk bizalommal a helybeli Kerpöl Izó céghez, mely nagyarányú parthie-beszerzések és könyvtárvételek folytán meglepő olcsó alkalmi árakon elégítheti ki ezidén a könyvvásárló közönség igényeit. Egyben kiemeljük, hogy valósággal, meglepő az a nagy választék, a mellyel ez az óriási könyv-áruház ezidén rendelkezik. A ki pedig diszlelvélpapírt, emlékkönyvet, levelező lap albumot, eredeti olajfestményt, vagy más e szakmába vágó ajándék-tárgyakat jutányos árcan venni akar, itt bizonyára könnyen fogja megtalálni mindazt, amit karácsonyra keres.

411

— A háborúra való tekintettel mélyen lecsökkent árakban árulit briliáns, gyémánt, platina, arany- és ezüst ékszereket, ezüstműveket és órákat Igaz Sándor ékszerész, Andrássy-tér, Minorita-palota. Telefon 321. sz.

— Tíz nap. Rövid idő ugyebár, tíz nap, mégis milyen fontos időszakot jelent a karácsonyi ünnepek alatt. A nagy, hatalmas tolongás, a várva-várt igazi forgalom színdús képekben, ilyenkor játszódik le, a városok boltjaiban. Megindul az emberáradat és a keresők, bár a nehéz munka az övék, örömmel látják, mint telik az üzlet vásárlóközönséggel. Természetes, hogy ezen mozgalmas napokban, a legnagyobb diadalt azok az árubázak ülik, amelyek a sok játék- és ajándéktárgyakat szállítják a karácsonyfa alá. Vezető szerepe van Fischer Simon Nagyáruházának, Szabadságtér 12. sz. alatt. Ha betekintünk ebbe a ragyogó helyiségbe, büszke örömmel telünk el, mert azt látjuk, hogy bizony már nagyváros számba megyünk. December 20-ikán, vasárnap egész nap nyitva lesz az Áruház. 1985

— Jón Waldemár Psylander az Apollónba. 5832

Naptárhirdetőink

szíves figyelmébe.

Az Aradi Közlöny kiadóhivatala az előbbi évekhez hasonlóan az idén is díszesen illusztrált naptárt ad ki. Arra kérjük t. hirdetőinket, hogy feladni szándékolt hirdetésüket — annak megfelelő helyen való elhelyezése érdekében — ideje korán hozzánk juttatni szíveskedjenek.

Anglia „papiros-hadserege.“

(Nincs fegyver, nincs egyenruha, nincs tiszt. — A verbuválás nehézségei.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Berlin, december 15

Kitchener lord megcáfolt és cáfolat nélkül maradt interjújukban nem győzi eleget emlegetni, hogy Anglia egy, két, három évig is kész hadat visalni, csakhogy győzhessen. Az angol hadügyek intézőjéről a nagyhangú nyilatkozatok után azt kezdik kérdegetni odahaza, hogy mivel, milyen emberekkel és milyen fegyverekkel akarja a három esztendő háborút végigbirni, amikor az angol hadseregnek már ma sincs fegyvere, ma sincs embere.

A Daily Mail most megjelent évkönyve érdekes adatokat közöl arról, hogy milyen volt Anglia katonai ereje 1914 januárjában és milyen az egész brit haderő szeptember közepén. Az adatok szerint az év elején Anglia katonai erejét 616.000 emberre lehetett becsülni, szeptember derekán pedig össze-vissza 707.000 katonája volt a birodalomnak. Ha ehhez még a Kitchener lord által szervezett félmilliós sereget hozzászámítjuk: a legjobb esetben 1,207.000 angol katonát számíthatunk, azonban ebből a 313.000 főnyi területiális sereget, amely Angliát védi és a kontinensre át nem szállítható, le kell számítani. Kedvező számítások szerint is tehát alul marad a millió az angol világbirodalom hadserege.

De még ennek a kis seregnek a szervezéséről is szomorú dolgokat mond el a Daily Mail. Konstatálja, hogy a védőkötélzettség rendszerének hiánya, az újoncokat szállító keretek kiépítetlensége keservesen érezhetővé vált abban a pillanatban, amikor a hadsereg megnagyobbitására került a sor. Egész ezredek álltak ott anélkül, hogy kiépítő tiszt, altiszt akadt volna számukra. A legborzalmasabb hiány mutatkozott egyenruhákban, fegyverekben, felszerelésekben. Ezer meg ezer újnone számára még pihenőhely, barakk sem akadt.

— Ezeket a hiányokat és következményüket — végzi fejtegetéseit a Daily Mail — nem lehetett egy pillanat alatt pótolni semmiféle kormányzati bűvészkodéssal és így történt, hogy a brit nemzet végül is csak nevetségesen csekély haderőt tudott harcra küldeni. Az ország határán

Igaz Sándor

ékszerész

Minorita-palota. Telefon 321. sz.

Mélyenleszállított árak!

Nagy választék: Brilláns, gyémánt, platina, arany és ezüst ékszerekben, és minden műekben és órákban.

Alapítva 1902-ben.

5856

Alapítva 1902-ben.

tul történő hadműveletekre csak a reguláris expedíciós sereg állt készen, amelynek összesen hat divízió gyalogsága és egy lovashadosztálya van, megfelelő tüzérséggel: számszerűen tehát 181.000 ember és 480 ágyú. Ebből a seregben is csak négy gyaloghadosztály és a lovasság állt partra Franciaországban, a másik két gyaloghadosztály csak szeptember közepe után tudott eljutni a harcterre és épen ezek távolmaradása okozta a monsi ütközetet és a belgiumi visszavonulást, azt, hogy a győzelmi remények vereséggé változtak.

A Kitchener-féle félmillió sereg szervezéséről pedig így nyilatkozik a Daily Mail:

— A legutóbbi tíz év költőgötételeiben tapasztalható nagy takarékoság következtében egyáltalán nincsenek tartalékaink, amelyekre számíthatnánk. A Kitchener-féle „papiros-hadsereg” egy igen nagy részének felszerelése és fegyverrel teljesen ócska és elavult. Az Angliát védő területiális hadseregben is régi, a délafrikai bur táborban használt lövegek vannak. A kiképzett tisztekben mutatkozó hiány mindenhol észrevehető.

Arról, hogy az angol ujencok „toborzása” hogyan megy, érdekes dolgokat írt meg Earl of Percy, egy, a National Reviewben megjelent hosszabb tanulmányban.

— Az ugynevezett önkéntes szolgálat Angliában — írta az általános védőkötelezettségért harcoló lord — a legnagyobb humbug. Kényszerrel, esélytelenséggel, erőszakkal és ígéretekkel szerzik a katonákat. A munkanélküliek katonává kényszerítése, az ugynevezett „Hunger-conscripts” még a burháboru idején is szerepelt. Egy 1703-ból való törvény fölhatalmazza a kormányt arra, hogy a katonának jelentkező fegyencsereket szabadon bocsáthassa. A Recruiting act pedig a békabírákat hatalmazta föl arra, hogy olyan egyéneket, akik nem tudnak foglalkozást igazolni, egyszerűen valamelyik verbuváló irodának adjanak át.

Igy volt a múltban és nem sokkal különb ma sem az angolok katonafogdosási rendszere.

Új könyvek.

* Hugo von Hofmannsthal. Tizian halála. Erkély jelenet. Hofmannsthal mint drámaíró aratta a legtöbb elismerést, mint lírikus marad a német litteratúrában halhatatlan. Drámáiban is írja a legértékesebb: a legelbűvölőbb. Ez a líraiság ragad magával a Tizian halála és Erkély jelenet című drámaletjeiben is. Eppen azért érdemel különös elismerést Franyó Zoltán, ki mind a kettőt nagy bravúrral és a költővel való együttérzéssel fordította le. A Modern Könyvtár, 432—433. számaiban szolgáltatja meg magyarul ezt a két kis remekművet, ezuttal is kitűnően válogatta meg anyagát. A füzet ára 40 fillér és minden könyvkereskedésben kapható.

* Heine Henrik. Firenzei éjszakák. Heine prózája csupa szin és muzsika, csupa grácia és szellem. És nincs munkája, melyben ez a próza művészebb volna, mint a Firenzei éjszakák-ban.

A finom írója, az ősz bírája, a csillogó költészet, a maró guny és a szinte leányos kecsesség. A kis remekmű a Modern Könyvtár 434—436. számaként jelent meg, Balla Ignác fényesen oldotta meg fordítói feladatát. Az eredeti minden szépségét hiven visszatükröztette. A füzet ára 60 fillér és minden könyvkereskedésben kapható.

* Kálnoki Izidor. Háborús tréfák. Aki a magyar katonát igazán, a maga egész nagy-azertületeiben meg akarja ismerni, annak nemcsak hősi tetteivel, csodás kitartásával, semmi veszedelemtől vissza nem riadó bátorságával kell megismerkednie, hanem humorával is. Ez a humor többet mutat a tetteinél is, mert mélyebbre mutat. Ezért olvastuk nagy örömmel és nagy megráztatással Kálnoki Izidornak: Háborús tréfák. Nagyon kedvesek, nagyon finomak és nagyon jellemzők. A háromszökön gyűjtött virágok, melyeket Kálnoki ugyszólván csak felfrissített. Előadásában megmaradt az üdőségük megmaradt a szinük és illatuk. A Modern Könyvtár 437—438. számú füzetében küldi őket szét a nagy magyar olvasóközönségnek mely bizonyára nagy szeretettel fogja őket fogadni. A füzet ára 40 fillér és minden könyvkereskedésben kapható.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szerda, 1914. évi december 16-án:

C) Bórlét.

C) Bórlét.

P. Márkus Emma vendégfellépéssel:

A famékos hölgy.

Dráma 5 felvonásban.

Kezdete este 7/8 órakor.

Felolós szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

NYILTTÉR.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazon rokonainknak, kedves jó barátainknak, kedves ismerőseinknek valamint Burián János főigazgató urnak, Dr. Husyadi József tanár urnak és az igen tisztelt tanárkarnak mélyen érzett hálás köszönetet ezúton mondunk, amiért felejtethetetlen drága jó

Bandikák

végtségességén való megjelenésükkel bánatunkat enyhíteni szívesek voltak. Jó Bandikánk kedves iskolatársainak ugyan-
csak hálás köszönetet mondunk.

Arad, 1914. december 15-én

Salgó B. Béla
és családja.

5816

* Az ezen rovat alatt közölttekért nem vállalunk felelősséget.

Meghalt a golya.

?

Képek könyvek

20, 30, 50, 70 fillér. 1 K., 2 K.

4661

Mezőkönyvek

20, 30, 40, 60 fillér. 1 K., 2 K.

Társasjáték

30, 50, 70, 90 fillér. 1-50, 2 K.

újabb, 70 fillér.

nyitókajáték

Aranyosonyi és

Utcai képenlapok

4-6-2-10 fillér.

Levélpapír

fehér és színes

csomagban 20 fillér,

dobozban 1 K.-tól

Dóra! Géma

könyv- és papírkészítő

Forray-utca. Telefon 632.

Költőzködők

figyelmébe!

Villamos világítási berendezéseket csillárokkal együtt, kedvező feltételek mellett szerel és szállít 3.61

Koch Dániel

Arad, Deák Ferenc-utca 42 sz.

Ügyes

1821

vasesztergályosok

budapesti gépgyár számára uti előleggel azonnali felvételre kerestetnek. Ajánlatok fizetési igények megjelölésével Blockner hirdetőjébe Bpest, V. Semmelweis-u. 4. Weisz névre címzendők.

Modern ruhafestés legújabb divatszínre, minta után. — Ruhatisztítás vegyileg, száraz úton. — Továbbá cipke- és szövet-függöny, szőrme, szőnyeg, butor-szövet, kézimunkák, keztyűk stb. stb. tisztítása és festése. — Több évi külföldi gyakorlat. 4679

KNAPP SÁNDOR

kélmefestő, vegytisztító és fehérnemű gőzmosó Intézete, ARAD. Intézet: MAGYAR-UTCA 26. szám alatt. Felvételi üzlet: WEITZER- és KAZINCZY-UTCA sarkán. (A főpostával szemben.) Vidéki megbízásokat gyorsan és pontosan eszközölk.

A Karácsonyi és Újévi

ajándékok bevásárlása alkalmával mindennel takarékoskodni kell!

Dacára a nagy drágaságnak, mat nyujtok a nagyérdemű közönségnek arra, hogy az alatt felsorolt árukat, míg a készlet tart, feltűnő

olcsó árban

nálam beszerezhesse. Nagyobb vétel folytán én is olcsón jutottam hozzá, tehát olcsón adom a legjobb minőségű

Kosztüm-kelméket Vásznakat
Férfi szöveteket Asztalneműeket
Barchetokat Szőnyegeket
Fanelokat Agyterítőket
Törölköző-kendőket stb. dolgokat.

MAUTNER R.

olcsó áruház 5785

Arad, Hunyadi-u. 1.

28809 - 1914.

Hirdetmény.

A m. kir. Belügyminister 8076 res. számú rendelete értelmében felhívom mindazokat, a kiknek talált, vagy egyes katonáktól beszerzett katonai ruházati és felszerelési cikkek ugymind katonai ruhák, takarók, látszók, kerékpár, szerszám, edény, lőszerszámok, nyergek, kézi lőfegyverek, kardok, lőszerek, tűzérési lövedékek hüvelyek, stb. birtokában vannak, hogy azokat, ezen hirdetmény közzétételétől számított 48 óra alatt hivatalomhoz, vagy a cs. és kir. katonai állomásparancsnoksághoz (Arad vár) szolgáltatassák be.

A fentebb felsorolt katonai felszerelési tárgyak be nem szolgáltatása, az 1878. évi V. t. c. 36 §-a által előírt vétséget állapítja meg és mindazok, kiknek birtokában ilyen cikkek találtnak, ugyan ezen törvényszakasz alapján szigorúan büntetve lesznek.

Arad, 1914. november 27.

Greén
főkapitány.

Kalmár József villanyszerelő

Arad, Salacz-utca 2. sz.

Telefon 242. Telepon 242.

Ajánlja

költözködők figyelmébe:

villanyos világítási berendezéseket, villanyos csengő- és telefon berendezéseket a minden e szakmába vágó munkát. Pontos és gyors munka. 481

Raktáron tart.

villanyos csillárokat, villanyos főzőedényeket, villanyos vasalókat, villanyos hajszárító vasakat, Wolfram csipőket és mindennemű villanyos cikkek.

Legolcsóbb, legjobb bevásárlási forrás

háztartási szükségletek fedezésére.

Ajánljuk:

Ajánljuk:

Arc-krémek
Illatszerek
Tölgyporok
Kölni vizek
Fogporok
Fog-krémek

Fogpaszták
Fogkefék
Szájvizek
Szappanok
Kajvizek
Szoba-illatok

Vojtek és Weisz

parfumeria és drogueria nagykereskedése

Aradon.

Aradon.

Jó anyák, gondos szülők

legjobban cselekednek, ha gyermekeiknek atlátszó, kellemes ízű, mindig friss:

Hajós-féle

Csukamájolajat

adnak; a hűvösebb idő beálltával ennek használata igen fontos. Egy üveg utasítással ára 2 korona.

Legjobb fekete v. barna

Egy pár perc alatt bármely haját vagy bajuszt a legszebb állandó fekete színre lehet festeni, anélkül, hogy a színt le lehet mosni,

Hajfestő

a „Melogen“. Ara 2 korona.

Sápkóros leányok, vérszegény asszonyok,

páratlan sikerrel használják a

Ferratol Vastáplikör.

E rendkívül kellemes édes ízű folyadék a legideálisabb erősítő szer; orvosilag ajánlva vérszegénység, sápadtság és általános gyengeség eseteiben. Ara 1/2 literes üvegnek utasítással 3 kor.

Szőrvesztő Depilator.

E kitűnő, a maga nemében páratlan szerrel minden alkalmatlan szőrejt arc, nyak vagy karokról stb. minden fájdalom nélkül pár perc alatt okvetlen eltávolítható. — Ara utasítással 1 korona.

A fenti szerek kaphatók a készítőnél

Hajós Arpád gyógyszer-tárában

ARAD, Andrássy-tér 22 sz.

Alapított 1888. évben az Aradmegyei Közkórház számára.

Legnagyobb fűtőanyag megtakarítás!

A városi mérnöki hivatalban ki próbált

kettős fűtőkályhák és kettős füstcsövekkel érhető el.

Megállapítottatott ugyanis, hogy ezen kályhák és füstcsövek használatánál a fűtőanyag fele megtakarítható.

Patent a.

Kettős füstcsövek állandóan raktáron vannak és igen olcsók. — 2. sz. (kis szobára) 6 korona. 3. sz. 8 korona. 6. sz. 20 korona. Egyedül

1121

Hönig Ottó

M. kir. szabadalmazott szivattyú készítőnél

Arad, Rákóczi-utca 27.

Tek. Hönig Ottó urnak Arad.

A kettős „Patent“ füstcső igen jó, mert kevés fával sok meleget ad. Mindenkinek ajánlhatom. Tisztelettel Bloch H.

Használt

ó l o m

megvételre kerestetik

Védekezés

a kolera ellen!

Hathatós bacillusölő és desinficiáló szer: Istállók, szemétdombok és egyéb félreeső helyek részére. — Ara: 1 kgm 60 fillér.

Kapható:

Wajdits György

„TURUL“

gyógyszertárában

Arad (Karolina-u. és Ferenc-tér sarok.)

Apró hirdetések.

LEVELEZÉS.

„Kemi“

levél ment a K. kiadóba. 5862

KIADÓ LAKÁS.

Szent Pál-utca 3. sz. alatt egy butorított utcai szoba konyhával azonnal kiadó. 5860

Eötvös-utca 10. sz. alatt kiadó 2 modern butorított szoba, konyha, gáz- és villanyvillagítással január 1-re. Bővebbet Stojkovits fényképésznél, Szabadság-tér. 5861

4 világos szobából és kényelmes mellékhelyiségekből álló teljesen új modern lakás május 1-re kiadó, Maros u. 1. sz. alatt.

ALKALMAZÁST KERES.

Mérlegképes

könyvelő, perfect magyar német levelező hadmentes, azonnali belépésre állást keres. Cím a kiadóban. 5844

Teljesen hadmentes

32 éves volt kereskedő és utazó, keres utazói állást, bármely szakmából. Ajánlatokat „Utazó” jellegű alatt a lap kiadóhivatalában kér. 5843

ALKALMAZÁST NYER.

Keresek

egy fűszer és egy borszakmában teljesen jártas románul is beszélő segédek. Kugel Sándor, Brád, Hunyad megye. 5825

ÜZLETEK.

Goldstein Máttyás

Forrai-utcai jömeneteli mészárszéke bevonulás miatt jutányos árért eladó. Bővebbet ugyanott. 5858

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Szászvárosi

vékonyhajú dió, legfinomabb nemes faj alma, erdélyi mogyoró, stb. Szent Pál-utca 8. sz. üzletembe rendes árban kapható. Schul Benő. 5859

Elsőrendű

erdélyi Krumpfi métermézsáncként csak 8 koronáért kapható míg a készlet tart. Szabadság-tér 10. sz. alatti pinczében 5827

Alma

kézzel szedett nemes fajokban kapható: Kremmer Alajosné, Tököly-tér 5. 5889

7119-1914. p. m.

Hirdetmény.

Az 1915. évi törvényhatósági utadó alapra vonatkozó költség-előirányzatot az utadó % és minimumok iránti részletes számadással együtt az 1890. évi l. t. c. 22. §-a értelmében a városháza I. emeletén lévő hivatalos helyi-

ségemben folyó hó 15-től 80-ig terjedő 15 napl közszemlére kiteszem azzal, hogy abba a hivatalos órák alatt bárki betekinthez, az előirányzat ellen fölszólalhat és a felszólalást írásban a kitétt idő tartamának lejártá napjáig hozzámm benyújthatja.

Arad, 1914. december 14.

Varjassy
polgármester.

Fogak

huzása, tömése, fogsorok, aranyhidak és koronák ideálisan szépen, rágasra kitűnően, készséggel 3091

Halmos

fogtechnikai termében Asztalos Sándor-utca 10. sz. (Szabadság-tér és Asztalos Sándor-utca sarok,

Dr. Keppich

(orvos ur házában.) Telefon sz. 638.

Meghívó!

A „Battonyai Önségélyző Egvesület mint Szövetkezet” f. é. december hó 23-án d. u. 2 órakor a szövetkezet helyiségében

rendkívüli közgyűlést

tart, melyre a t. c. szövetkezeti tagok tisztelettel meghívatalnak.

Tárgysorozat:

1. Két tag választása, közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére.
2. Az alapszabályok megváltoztatása.
3. Két felügyelőbizottsági tag választása.

Jegyzet: Az alapsz. tervezet a szövetkezeti irodában közszemlére kitéve az érdeklődő tagurak által a közgyűlést megelőző 8 napon belül betekinthező.

Ha ezen most egybehívott Rendkívüli közgyűlés a tagok részvételével folytan határozatképtelen lenne, úgy az; 1915. évi január hó 6-án a fent nevezett helyen és időben, tekintet nélkül a megjelenő tagok számára az alapsz. 32. §. határozománya szerint meg fog tartatni.

5857 Az igazgatóság.

911-1914. g. sz.

Arlejtési hirdetmény

Arad sz. kir. város gazdasági széke az újtelepi ejectorhoz szükséges földke szállítására és felállítására iránt folyó év december hó 21-én d. e. 10 órakor árlejtést tart.

1. földmunka 12.6 m² X. 0. 4-0. 5 m³ 8.60 korona,
2. 6 drb. Consol 4. sz. falkötővasból az aknaoszhoz szegelve s körbe elhelyezett 1 drb. 10 mm-es gumbvassal összekötve 6.40 kor. 88.40 korona.
3. 140 cm. külső átmérettel s

40 cm. erősséggel 1.6 arányu betonomb készítése a felső látható részen szintén 84 korona.

4. földke területe szerint borovi fából, tölgyfa küszöbökkel, részestett bádoggpikkely lefedéssel, zöldes színre olajjal lefestve, rész kálcával és címmel, wertheim zárral, azaz a már meglévő fülkékkel teljesen azonos kivitelben 444 korona. Összesen 506 kor. Bónapénzzel leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban.

Le szerződésen részt venni csak

szabadság-ajánlatokkal lehet.

Az árlejtési ajánlatok kizárólagan nyújtandók be s csak akkor vételnek figyelembe, ha azokhoz a bónompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1914. évi december hó 14-én tartott üléséből.

A gazdasági szék.

A szépségápolás titka a használandó széplítő szerek helyes megválasztása! Ime ez az oka miért oly kedvelt

Rozsnyay Serail arckenőcse
Rozsnyay Serail krémje.

Mindkettő kipróbált jó hatású készítmény. 1 tégely kenőcs 1 korona 40 fillér. 1 tégely krém 1 korona.

Szines arceporok!!!

Próbadohoz 50 fillér! Kék, zöld, illa, testezin, sárga, barna Színházi vagy este kávéházi világításnál csodás hatású.

Kapható:

1845

Rozsnyay Máttyás gyógy-szertárában Arad, Szabadság-tér.

Ovakodjunk a fertőzésektől.

Az utca pora telve fertőző anyagokkal, a különféle betegségeket okozó csirakkal minők a tüdővész, a merovgőres, a lépfene, a difteria a hagymáz stb. sporái. A mindennapi érintkezésben kivagyunk téve annak, hogy a különféle betegségeket okozó fertőző anyagokat kezünkön, orrunk nyákhártyájában haza hordjuk s azzal magunkat, s családunkat megfertőztetjük. Tudjuk, hogy a betegségek zömét bacteriumok okozzák s hogy az emberi körök alatt az apró paraziták egész gyűjteménye tanyáz. Mind eme fertőzések ellen védekezhünk ha kezünket, arcunkat, orrunk nyákhártyáit naponta egy-kétszer Szent Imre szappannal vagy Carboform szappannal megmoszuk.

Szent Imre szappan ára 70 fillér,
a Carboform szappan ára 40 fillér.

Em utóbbit különös figyelmébe ajánljuk a szülőknek, tanítóknak, tanároknak, iskolák, ovodák, internátusok, hivatalok, kórházak vezetőségének. E szappan olosóságánál fogva lehetővé teszi minden embernek, hogy magát és családját fertőzések ellen megóvjá. Nagyobb vételeknél kedvezményeket adunk.

Dr. Földes és Hehs

pipere szappan és és vegyi árti gyára ARAD.
Raktárak létesítése folyamatban.

Aradon, Földes K. és Hehs Vilmos
gyógyszertára.